

DODELIJK GEKONKEL

WAT: toneel

WIE: Toneelgroep Amsterdam

WAAR: Stadsschouwburg

WANNEER: t/m 21 juni, terug in december

Gekonkel tot de dood er op volgt. Samen-zwering en verraad. Jaloezie, haat en angst. Het zijn nogal ingrediënten die William Shakespeare in zijn koningsdrama's de revue laat passeren. Ivo van Hove koos drie ervan, *Henry V*, *Henry VI* en *Richard III* voor *Kings of war*, een demonstratie van hoe macht corrumpeert.

Voorop gesteld: de nieuwe vertaling van Rob Klinkenberg dringt de originele teksten wat naar de achtergrond. Hij springt losjes met de gegevens en gebeurtenissen om: zo laat hij de kersverse koning Richard III (Hans Kesting) bellen met Obama, Merkel en Poetin. Desondanks, tijd van handeling is die van de Rozenoorlogen, die vijftiende-eeuws Engeland in hun greep hielden. Twee families, de Lancasters en de Yorks, bestreden elkaar met alles wat ze hadden om de troon. Geen alledaagse kost voor de gemiddelde Nederlander en het is slim dat van alle drie de regeerperiodes wordt geprojecteerd wie wie is.

Een en ander maakt deel uit van het woest knappe toneelbeeld dat Jan Versweyveld baseerde op de zogenoemde 'War room' van Winston Churchill. Daar staan dus die telefoons op een bureautje en houden schermen de machthebbers van van alles en nog wat op de hoogte. Erachter is een wit gangenstelsel, waar de camera de acteurs volgen kan. En soms komt die camera ook het toneel op om te zorgen voor close-ups. Er is een soort balkon, waar vier trombonisten een deuntje kunnen weggeven en er zwerft

een zanger rond, die bij wijze van commentaar Renaissance-liederen ten gehore brengt.

Een sterk visueel spektakel dus, dat gelukkig de kern van de zaak niet wegdrukt. Ook al omdat er fantastisch wordt gespeeld. Meteen al de eerste koning, Henry V, is een flinke uitdaging voor Ramsey Nasr. Een ver-wende prins die zich ontwikkelt tot een sterke vorst en zelfs een van de meest geruchtmakende oorlogsoverwinningen ooit, die op de Fransen bij Agincourt op zijn conto kan schrijven. Steeds oorlogszuchtiger wordt hij („een laatste keer de beuk er in!“). Mooi extractje: het intens verlegen huwelijksaanzoek dat Henry doet, zittend aan een tafeltje, nerveus friemelend met glazen en een vaasje – helemaal áf.

Tja, en dan Henry VI. In tegenstelling tot zijn vader een watje. Geen leider, geen idealen, behalve dat hij liever schapen zou hoeden. Het type charisma nul. En dat is nog niet zo makkelijk neer te zetten. Eelco Smits geeft hem de uitstraling van een jochie dat op school

altijd gepest wordt. Maar wel een die tegelijkertijd door heeft in welke situatie hij is

beland. Welk secreet hij heeft getrouwd (een helse Margaretha van Janni Goslinga) en wie er met de macht aan de haal gaat (een glijerige, door roeien en ruiten gaande Suffolk van Robert de Hoog).

De twee Henry's waren Lancasters. Met Richard III (na zijn vader Edward IV) komen de Yorks terug op de troon. Fysiek en geestelijk is Richard mis-maakt. Hans Kesting zet een machtswellusteling neer: „Ik ken geen meelij, geen liefde“. Iedereen en alles moet er aan geloven,

als hij de kroon maar op zijn hoofd kan drukken. Vleiend en veinzend helpelt Richard van moord naar moord. Het is te gruwelijk voor woorden en toch is het onmogelijk de ogen van Kesting af te houden. Zoals ook zijn rechterhand Buckingham (Aus Greidanus jr.) merkt als uiteindelijk zelfs hij tot zijn verbijstering het veld moet ruimen. De confrontatie tussen deze twee behoort tot de hoogtepunten van *Kings of war*.

Een flinke zit is het wel, inclusief pauze een kleine vijf uur, maar dan is wel duidelijk dat deze kleine marathon door herhaling en tegenstelling van the-matiek duidelijk meer-waarde heeft naast een enkel stuk van Shakespeare: *Kings of war* krijgt daardoor een diepte en breedte die nog lang zullen naklinken.

Bertjan ter Braak

'Een laatste keer de beuk er in!'

Richard III (Hans Kesling) grijpt Margaretha (Janni Goslinga), de vrouw van zijn voorganger Henry VI, bij de keel, terwijl zijn adviseur Buckingham (Aus Greidanus jr.) toesnelt.

FOTO JAN
VERSWEYVELD